

IV. JURISPRUDENȚA ÎCCJ

RIL

• ABSTRACT

In relation to the activity of the High Court of Cassation and Justice (the Panel regarding the appeal in the interest of the law), in March 2019, two judgments were published and they related to: the new Criminal Code, as well as regarding the Civil Code and the Civil Procedure Code.

DECIZIA ÎCCJ (COMPLET RIL) NR. 1/2019 (M. OF. NR. 187/8.03.2019): ART. 273 („MĂRTURIA MINCINOASĂ”) ALIN. (1) DIN NCP - ELEMENTELE DE TIPICITATE ALE INFRAȚIUNII DE MĂRTURIE MINCINOASĂ

De Redacția ProLege

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Act normativ	Articol	Sumar
Decizia nr. 1/2019 (M. Of. nr. 187 din 8 martie 2019)	Complet RIL	Codul penal	Art. 273 alin. (1)	Fapta martorului, de a face afirmații mincinoase sau de a nu spune tot ce știe în legătură cu faptele sau împrejurările esențiale cu privire la care a fost întrebat, întrunește numai elementele de tipicitate ale infracțiunii de mărturie mincinoasă,

				prevăzută de art. 273 alin. (1) din Codul penal.
--	--	--	--	--

În M. Of. nr. 187 din 8 martie 2019, s-a publicat **Decizia ÎCCJ (Complet RIL) nr. 1/2019** referitoare **la fapta unei persoane audiate ca martor de a face afirmații mincinoase sau de a nu spune tot ce știe în legătură cu faptele sau împrejurările esențiale cu privire la care a fost întrebată.**

Astfel, Înalta Curte a stabilit că respectiva faptă **întrunește numai elementele de tipicitate ale infracțiunii de mărturie mincinoasă, prevăzută de art. 273 alin. (1) din Codul penal.**

Obiectul recursului în interesul legii

Art. 273 („Mărturia mincinoasă”) alin. (1) din NCP

„(1) Fapta martorului care, într-o cauză penală, civilă sau în orice altă procedură în care se ascultă martori, face afirmații mincinoase ori nu spune tot ce știe în legătură cu faptele sau împrejurările esențiale cu privire la care este întrebat se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă”.

Jurisprudența instanțelor naționale în materie

În ceea ce privește modul în care instanțele judecătorești au înțeles interpreteze și să aplice dispozițiile ce formează obiectul dezlegării chestiunii de drept, se remarcă existența **jurisprudenței divergente.**

Astfel, nu s-a stabilit în mod unitar dacă fapta unei persoane audiate ca martor de a face afirmații mincinoase sau de a nu spune tot ce știe în legătură cu faptele sau împrejurările esențiale cu privire la care a fost întrebată este cea de mărturie mincinoasă prevăzută de dispozițiile art. 273 alin. (1) din Codul penal sau cea de mărturie mincinoasă în concurs formal cu favorizarea făptuitorului prevăzută de dispozițiile art. 273 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 269 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 38 alin. (2) din același cod.

În acest sens, într-o **primă orientare**, fapta martorului care face declarații mincinoase sau nu spune tot ce știe, sub prestare de jurământ, ar întruni **doar elementele de tipicitate ale infracțiunii de mărturie mincinoasă, prevăzută de art. 273 alin. (1) din Codul penal.**

Într-o **altă perspectivă**, ajutorul care constituie obiectul material al infracțiunii de favorizare a făptuitorului, atunci când reprezintă o acțiune care realizează conținutul unei alte infracțiuni, se poate reține concursul formal, în condițiile art. 38 alin. (2) din Codul penal. Așadar, afirmațiile mincinoase generează atât urmarea alterării aflării adevărului, cât și urmarea favorizării inculpatului în cadrul procesului penal în care este judecat, deoarece, deși obiectul juridic generic

este identic, **obiectul juridic special este „asemănător, dar nu identic”**, iar pedeapsa aplicată pentru săvârșirea infracțiunii de favorizare a făptuitorului este mai mare decât cea pentru comiterea infracțiunii de mărturie mincinoasă, astfel încât nu se poate accepta că infracțiunea de favorizare a făptuitorului are caracter subsidiar față de cea de mărturie mincinoasă

Conform celei de-a **treia orientări**, fapta martorului care face declarații mincinoase sau nu spune tot ce știe, sub prestare de jurământ, **întrunește doar elementele de tipicitate ale infracțiunii de favorizare a făptuitorului** prevăzută de dispozițiile art. 269 alin. (1) din Codul penal.

Jurisprudența Curții Constituționale

La nivelul Curții Constituționale, **nu a fost identificată jurisprudență** referitoare la chestiunea de drept ce face obiectul dezbaterii.

Punctul de vedere al Procurorului General al PÎCCJ

Din punctul de vedere al procurorului general al PÎCCJ, **prima orientare jurisprudențială este soluția legală în materie**. Astfel, dezlegarea problemei de drept impune a lămuri dacă în situația faptică descrisă (fapta unei persoane audiate în calitate de martor de a da declarații mincinoase sau de a nu spune tot ce știe în legătură cu faptele sau împrejurările esențiale cu privire la care a fost întrebată) ne există un concurs de calificări (caz în care va fi reținută doar o singură faptă) sau un concurs ideal (caz în care vor fi incidente două infracțiuni).

Raportul asupra chestiunii de drept

Potrivit raportului întocmit în cauză, s-a constatat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate, iar **infracțiunea de favorizare a făptuitorului are caracterul de incriminare generală, neputându-se reține un concurs ideal de infracțiuni în ipoteza unei pretinse declarații mincinoase** între infracțiunea de favorizare a făptuitorului și infracțiunea de mărturie mincinoasă, aceasta din urmă având caracterul unei norme speciale, astfel că se aplică principiul specialia generalibus derogant.

Decizia ÎCCJ (Complet RIL) nr. 1/2019

Prin Decizia nr. 1/2019, ÎCCJ (Complet RIL) **a admis recursul în interesul legii** declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a stabilit că: **„fapta unei persoane audiate ca martor de a face afirmații mincinoase sau de a nu spune tot ce știe în legătură cu faptele sau împrejurările esențiale cu privire la care a fost întrebată întrunește numai elementele de tipicitate ale infracțiunii de mărturie mincinoasă, prevăzută de art. 273 alin. (1) din Codul penal”**.

**DECIZIA ÎCCJ (COMPLET RIL) NR. 6/2019
(M. OF. NR. 197/12.03.2019): INSTANȚA DE TUTELĂ
POATE DISPUNE COMPENSAȚIA OBLIGAȚIILOR
DE ÎNTREȚINERE DATORATE DE FIECARE PĂRINTE
COPILULUI CARE NU LOCUIEȘTE CU ACESTA,
PÂNĂ LA LIMITA CELEI MAI MICI DINTRE ELE**

De Redacția ProLege

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Act normativ	Articol	Sumar
Decizia nr. 6/2019 (M. Of. nr. 197 din 12 martie 2019)	Complet RIL	Codul civil	Art. 1.616-1.618 lit. c) [raportat la art. 499, art. 514 alin. (1) și alin. (3), art. 515, art. 525 alin. (1), art. 529-531]	Instanța de tutelă poate dispune compensația obligațiilor de întreținere datorate de fiecare părinte copilului care nu locuiește cu acesta, până la limita celei mai mici dintre ele și
		Codul de procedură civilă	Art. 729 alin. (3) și alin. (7)	în măsura în care compensația nu contravine interesului superior al copilului.

În M. Of. nr. 197 din 12 martie 2019, s-a publicat Decizia ÎCCJ (Complet RIL) nr. 6/2019 referitoare la interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 1.616-1.618 lit. c) raportat la art. 499, art. 514 alin. (1) și alin. (3), art. 515, art. 525 alin. (1), art. 529-531 din Codul civil și art. 729 alin. (3) și alin. (7) din Codul de procedură civilă.

Astfel, Înalta Curte a stabilit că în interpretarea respectivelor dispoziții, instanța de tutelă va putea dispune compensația obligațiilor de întreținere

datorate de fiecare părinte copilului care nu locuiește cu acesta, până la limita celei mai mici dintre ele și în măsura în care compensația nu contravine interesului superior al copilului.

Obiectul recursului în interesul legii

Art. 1.616-1.618 lit. c) din Codul civil

„Art. 1.616 – Noțiune

Datoriile reciproce se sting prin compensație până la concurența celei mai mici dintre ele.

Art. 1.617 – Condiții

(1) Compensația operează deplin drept de îndată ce există două datorii certe, lichide și exigibile, oricare ar fi izvorul lor, și care au ca obiect o sumă de bani sau o anumită cantitate de bunuri fungibile de aceeași natură.

(2) O parte poate cere lichidarea judiciară a unei datorii pentru a putea opune compensația.

(3) Oricare dintre părți poate renunța, în mod expres ori tacit, la compensație.

Art. 1.618 – Cazuri în care compensația este exclusă

Compensația nu are loc atunci când:

(...)

c) are ca obiect un bun insesizabil”.

Art. 729 alin. (3) și alin. (7) din Codul de procedură civilă

„Art. 729 – Limitele urmăririi veniturilor bănești

(...)

(3) Veniturile din muncă sau orice alte sume ce se plătesc periodic debitorului și sunt destinate asigurării mijloacelor de existență ale acestuia, în cazul în care sunt mai mici decât cuantumul salariului minim net pe economie, pot fi urmărite numai asupra părții ce depășește jumătate din acest cuantum.

(...)

(7) Alocațiile de stat și indemnizațiile pentru copii, ajutoarele pentru îngrijirea copilului bolnav, ajutoarele de maternitate, cele acordate în caz de deces, bursele de studii acordate de stat, diurnele, precum și orice alte asemenea indemnizații cu destinație specială, stabilite potrivit legii, nu pot fi urmărite pentru niciun fel de datorii”.

Jurisprudența instanțelor naționale în materie

În ceea ce privește modul în care instanțele judecătorești au înțeles interpreteze și să aplice dispozițiile ce formează obiectul dezlegării chestiunii de drept, se remarcă existența **practicii judiciare neunitare**, sens în care au fost identificate **două orientări**, astfel:

- Conform **opinieii majoritare**, este posibilă compensația judiciară a obligațiilor de întreținere stabilite în sarcina fiecăruia dintre părinți, atunci când copiii

au fost separați, iar fiecare părinte prestează întreținere copilului (copiilor) care nu locuiește (locuiesc) împreună cu el. Așadar, instanța de tutelă va putea mări sau micșora obligația de întreținere sau poate hotărî încetarea ei, după cum se schimbă mijloacele celui care dă întreținerea sau nevoia celui care o primește;

- Potrivit **opinie minoritare**, atunci când copiii au fost separați, iar fiecare părinte prestează întreținere copilului (copiilor) care nu locuiește (locuiesc) împreună cu el, **nu este posibilă compensarea** judiciară a obligațiilor de întreținere, întrucât ambii părinți datorează întreținere copiilor lor, potrivit art. 516 din Codul civil. În acest sens, s-a susținut imposibilitatea intervenției compensației atunci când are ca obiect un bun insesizabil, precum sunt creanțele privind dreptul de întreținere, interdicția fiind de natură a ocroti interesul superior al minorilor creditori ai întreținerii.

Jurisprudența Curții Constituționale

La nivelul Curții Constituționale, **nu a fost identificată jurisprudență** referitoare la chestiunea de drept ce face obiectul dezbaterii.

Punctul de vedere al Procurorului General al PÎCCJ

Din punctul de vedere al procurorului general al PÎCCJ, **prima orientare jurisprudențială este soluția legală în materie**, compensația fiind posibilă în materia obligației de întreținere datorată de părinte copilului său, întrucât creanța de întreținere nu este insesizabilă, în sensul că nu poate fi nicidecum urmărită, ci, dimpotrivă, aceasta poate fi supusă urmăririi silite mobiliare, după distincțiile prevăzute de art. 729 alin. (1) lit. a) și b) din Codul de procedură civilă (până la o cotă de 1/2 pentru sumele datorate cu titlu de obligație de întreținere, respectiv până la o cotă de 1/3 pentru orice alte datorii). De asemenea, compensarea obligațiilor bilaterale de întreținere, prin validarea de către instanță a înțelegerii părinților în acest sens, este singura modalitate de restabilire a caracterului echitabil al contribuției părinților la întreținerea copilului minor.

Așadar, procurorul general al PÎCCJ a susținut faptul că instanța de tutelă **va putea încuviința compensația convențională a obligațiilor de întreținere** datorate de fiecare părinte copilului care nu locuiește cu acesta, în măsura în care înțelegerea părinților nu contravine interesului superior al copilului.

Raportul asupra chestiunii de drept

Potrivit raportului întocmit în cauză, s-a constatat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate, iar judecătorii raportori au considerat că instanța de tutelă va putea dispune compensația obligațiilor de întreținere datorate de fiecare părinte copilului care nu locuiește cu acesta, până la limita celei mai mici dintre ele și în măsura în care compensația nu contravine interesului superior al copilului.

Decizia ÎCCJ (Complet RIL) nr. 6/2019

Prin Decizia nr. 6/2019, ÎCCJ (Complet RIL) a admis recursul în interesul legii promovat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a stabilit că: „în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 1.616-1.618 lit. c) raportat la art. 499, art. 514 alin. (1) și alin. (3), art. 515, art. 525 alin. (1), art. 529-531 din Codul civil și art. 729 alin. (3) și alin. (7) din Codul de procedură civilă, instanța de tutelă va putea dispune compensația obligațiilor de întreținere datorate de fiecare părinte copilului care nu locuiește cu acesta, până la limita celei mai mici dintre ele și în măsura în care compensația nu contravine interesului superior al copilului”.

HP

• ABSTRACT

Furthermore, in relation to the activity of the High Court of Cassation and Justice (the Panel regarding the settlement of certain legal matters), several decisions were published in relation to: The new Criminal Code, the new Code of criminal procedure, Law no. 77/2016 on the giving in payment of immovable assets in exchange for the discharge of debts obligations undertaken by credits, Law no. 85/2014 on insolvency prevention and insolvency proceedings.

**DECIZIE ÎCCJ (COMPLET DCD/C) NR. 7/2019
(M. OF. NR. 175/05.03.2019): ART. 8 ALIN. (5)
DIN LEGEA NR. 77/2016 - DEBITORII SUPUȘI EXECUTĂRII
SILITE POT SOLICITA STINGEREA OBLIGAȚIILOR
IZVORĂTE DIN CONTRACTELE DE CREDIT, DEȘI
EXECUTAREA SILITĂ A IMOBILULUI IPOTECAT A FOST
FINALIZATĂ PRIN ADJUDECARE**

De Redacția ProLege

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Acte normative	Articole	Sumar
Decizia ÎCCJ nr. 7/2019, (M. Of. nr. 175 din 5 martie 2019)	Complet DCD/C	Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite	Art. 8 alin. (5)	Debitorii supuși în continuare unei executări silite pot solicita stingerea obligațiilor izvorâte din contractele de credit, deși executarea silită a imobilului ipotecat a fost finalizată prin

				adjudecare, instanța verificând dacă sunt îndeplinite condițiile referitoare la existența impreviziunii.
--	--	--	--	--

În M. Of. nr. 175 din 5 martie 2019, s-a publicat **Decizia ÎCCJ (Complet DCD/C) nr. 7/2019** referitoare la **interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite.**

Obiectul dezlegării chestiunii de drept

Art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite

„Dreptul de a cere instanței să constate stingerea datoriiilor izvorâte din contractele de credit aparține și consumatorului care a fost supus unei executări silite a imobilului ipotecat, indiferent de titularul creanței, de stadiul în care se află ori de forma executării silite care se continuă contra debitorului”.

Jurisprudența instanțelor naționale în materie

Cu privire la acest aspect, se remarcă că **instanțele de judecată nu au un punct de vedere unitar în ceea ce privește problema de drept supusă dezlegării**, fiind pronunțate soluții atât **în sensul că pot solicita stingerea obligațiilor izvorâte din contractele de credit și debitorii care sunt supuși în continuare unei executări silite**, deși executarea silită a imobilului ipotecat a fost finalizată prin adjudecare, cât și **în sens contrar**, respectiv că **debitorii care sunt supuși în continuare executării silite, deși executarea silită a imobilului ipotecat a fost finalizată prin adjudecare, nu mai pot solicita stingerea obligațiilor izvorâte din contractele de credit în temeiul dispozițiilor art. 8 din Legea nr. 77/2016**. Cu toate acestea, orientarea jurisprudențială majoritară conturată până în prezent este în sensul primei opinii arătate mai sus, cu referire la argumentele lămuritoare din considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 95 din 28 februarie 2017.

Totodată, opiniile divergente existente au determinat ca această chestiune de drept să facă și **obiectul întâlnirilor profesionale la nivelul anumitor instanțe**, cum ar fi Curtea de Apel Craiova și Tribunalul Vâlcea. La nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție nu au fost identificate decizii de speță cu privire la această chestiune de drept.

Mai mult decât atât, **Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție** a comunicat că la nivelul Secției judiciare – Serviciul judiciar civil **nu se verifică, în prezent, practica judiciară**, în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în această problemă de drept.

Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție în mecanismele de unificare a practicii judiciare

Până în prezent, **Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat**, printr-o altă decizie cu privire la chestiunea de drept invocată în prezenta cauză, în mecanismele de unificare a practicii judiciare.

Totuși, prin **Decizia nr. 61 din 18 septembrie 2017** a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 883 din 9 noiembrie 2017, **s-a respins, ca inadmisibilă**, sesizarea formulată de Tribunalul Călărași - Secția civilă.

Aceasta viza pronunțarea unei hotărâri prealabile privind dezlegarea următoarei chestiuni de drept: *„dispozițiile art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016 se interpretează în sensul că pot solicita stingerea obligațiilor izvorâte din contractele de credit în baza textului de lege menționat și debitorii care sunt supuși în continuare unei executări silită, deși executarea silită a imobilului ipotecat a fost finalizată prin adjudecare”*. Astfel, s-a constatat că nu este îndeplinită condiția de admisibilitate a sesizării prevăzută de art. 519 din Codul de procedură civilă, potrivit căreia titularul sesizării trebuie să fie investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, dat fiind că hotărârea ce urma a fi pronunțată în cauză de instanța de apel era supusă recursului.

Jurisprudența Curții Constituționale

Dispozițiile art. 8 alin. (1) și (5) din Legea nr. 77/2016 **au făcut obiectul controlului de constituționalitate** în numeroase dosare aflate pe rolul Curții Constituționale.

În continuare vom enumera câteva dintre deciziile relevante în materie:

- **Decizia Curții Constituționale nr. 623 din 25 octombrie 2016**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 18 ianuarie 2017;
- **Decizia Curții Constituționale nr. 639 din 27 octombrie 2016**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 35 din 12 ianuarie 2017;
- **Decizia Curții Constituționale nr. 95 din 28 februarie 2017**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 656 din 9 august 2017;
- **Decizia Curții Constituționale nr. 329 din 10 mai 2018**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 713 din 6 august 2018.

Raportul asupra chestiunii de drept

Potrivit raportului întocmit în cauză s-a apreciat că **sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile**, prevăzute de dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă.

Astfel, asupra rezolvării de principiu a chestiunii de drept sesizate, opinia judecătorilor-raportori a fost că, în interpretarea dispozițiilor art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016, pot solicita stingerea obligațiilor izvorâte din contractele de credit debitorii care sunt supuși în continuare unei executări silită, deși executarea silită a imobilului ipotecat a fost finalizată prin adjudecare. Ulterior, instanța de judecată investită urmează să verifice dacă sunt îndeplinite condițiile referitoare la existența impreviziunii.

Decizia ÎCCJ (Complet DCD/C) nr. 7/2019

Prin **Decizia nr. 7/2019, ÎCCJ (Complet DCD/C) a admis** sesizarea formulată de Curtea de Apel Oradea – Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Înalta Curte a stabilit faptul că „**dispozițiilor art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite pot solicita stingerea obligațiilor izvorâte din contractele de credit debitorii care sunt supuși în continuare unei executări silite, deși executarea silită a imobilului ipotecat a fost finalizată prin adjudecare, instanța de judecată astfel investită urmând să verifice dacă sunt îndeplinite condițiile referitoare la existența impreviziunii**”.

**DECIZIA ÎCCJ (COMPLET DCD/P) NR. 76/2018
(M. OF. NR. 215/19.03.2019): LEGEA APLICABILĂ DREPTULUI
LA REPARAREA PAGUBEI DE CĂTRE STAT CA URMARE
A UNEI HOTĂRĂRI DE ACHITARE ULTERIOARE HOTĂRĂRII
DEFINITIVE DE CONDAMNARE**

De Redacția ProLege

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Act normativ	Articol	Sumar
Decizia nr. 76/2018 (M. Of. nr. 215 din 19 martie 2019)	Complet DCD/P	C. proc. pen. din 1968	Art. 416-417	Legea aplicabilă dreptului la repararea pagubei de către stat ca urmare a unei hotărâri de achitare ulterioare hotărârii definitive de condamnare este cea în vigoare la momentul rămânerii definitive a hotărârii de achitare
		NCPP	Art. 551-552	

În M. Of. nr. 215 din 19 martie 2019, s-a publicat Decizia ÎCCJ (Complet DCD/P) nr. 76/2018 referitoare la legea aplicabilă dreptului la repararea pagubei de către stat ca urmare a unei hotărâri de achitare ulterioare hotărârii definitive de condamnare.

Astfel, Înalta Curte a stabilit că legea aplicabilă respectivului drept este cea în vigoare la momentul rămânerii definitive a hotărârii de achitare, stabilit după regulile prevăzute de art. 416-417 din C. proc. pen. din 1968, respectiv art. 551-552 din NCPP.

Obiectul recursului în interesul legii**Art. 416-417 din C. proc. pen. din 1968**

Art. 416¹ („Rămânerea definitivă a hotărârii instanței de apel”)

„Hotărârile instanței de apel rămân definitive:

1. la data expirării termenului de recurs:

a) când apelul a fost admis fără trimitere pentru rejudecare și nu s-a declarat recurs în termen;

b) când recursul declarat împotriva hotărârii menționate la lit. a) a fost retras înăuntrul termenului;

2. la data retragerii recursului declarat împotriva hotărârii menționate la lit. a), dacă aceasta s-a produs după expirarea termenului de recurs;

3. la data pronunțării hotărârii prin care s-a respins recursul declarat împotriva hotărârii menționate la lit. a).

Art. 417 („Rămânerea definitivă a hotărârii instanței de recurs”)

„Hotărârea instanței de recurs rămâne definitivă la data pronunțării acesteia când:

a) recursul a fost admis și procesul a luat sfârșit în fața instanței de recurs, fără rejudecare;

b) cauza a fost rejudecata de către instanța de recurs, după admiterea recursului;

c) cuprinde obligarea la plata cheltuielilor judiciare, în cazul respingerii recursului”.

Art. 551-552 din NCPP**Art. 551 („Rămânerea definitivă a hotărârii primei instanțe”)**

„Hotărârile primei instanțe rămân definitive:

1. la data pronunțării, când hotărârea nu este supusă contestației sau apelului;

2. la data expirării termenului de apel sau de introducere a contestației:

a) când nu s-a declarat apel sau contestație în termen;

b) când apelul sau, după caz, contestația declarată a fost retrasă înăuntrul termenului;

3. la data retragerii apelului sau, după caz, a contestației, dacă aceasta s-a produs după expirarea termenului de apel sau de introducere a contestației;

4. la data pronunțării hotărârii prin care s-a respins apelul sau, după caz, contestația.

Art. 552 („Rămânerea definitivă a hotărârii instanței de apel și a hotărârii pronunțate în calea de atac a contestației”)

„(1) Hotărârea instanței de apel rămâne definitivă la data pronunțării acesteia, atunci când apelul a fost admis și procesul a luat sfârșit în fața instanței de apel.

(2) Hotărârea pronunțată în calea de atac a contestației rămâne definitivă la data pronunțării acesteia, atunci când contestația a fost admisă și procesul a luat sfârșit în fața instanței care o judecă”.

Jurisprudența instanțelor naționale în materie

În ceea ce privește modul în care instanțele judecătorești au înțeles interpreteze și să aplice dispozițiile ce formează obiectul dezlegării chestiunii de drept, se remarcă existența **practicii judiciare neunitare**, sens în care au fost identificate **două orientări referitoare la legea aplicabilă**, astfel:

- potrivit **opinieii majoritare, legea aplicabilă litigiului civil este cea de la momentul sesizării instanței civile**. Astfel, deși dreptul persoanei la repararea pagubei suferite în caz de eroare judiciară se naște în momentul achitării în urma revizuirii hotărârii penale de condamnare, izvorul acestui drept îl constituie dispozițiile din Codul de procedură penală care reglementează condițiile ce trebuie îndeplinite pentru ca o persoană achitată în procedura revizuirii să beneficieze de repararea pagubei suferite. Or, dispozițiile procedurale penale sunt de imediată aplicare, ele nu retroactivează decât în situația în care legiuitorul ar fi menționat expres acest lucru în Legea nr. 255/2013. Așadar, luând în considerare dispozițiile art. 3 din Legea nr. 255/2013, nu ar putea fi aplicabile dispozițiile vechiului Cod de procedură penală cauzelor cu care instanțele au fost sesizate după intrarea în vigoare a noului Cod de procedură penală;

- conform **opinieii minoritare, legea aplicabilă este legea civilă de la momentul hotărârii definitive de condamnare**.

Pe de altă parte, referitor la **cea de-a doua întrebare**, în **opinia teoretică majoritară**, hotărârea pronunțată în revizuire constituie „fapt nou sau recent descoperit” în înțelesul autonom al art. 538 din Codul de procedură penală. Totuși, s-a apreciat că instanța civilă nu poate aplica, de plano, hotărârea penală din revizuire, ci trebuie să verifice dacă achitarea este urmarea reaprecierii probatoriului, ceea ce ar exclude răspunderea statului sau este urmarea faptului nou și recent descoperit, ceea ce ar atrage o astfel de răspundere.

Jurisprudența Curții Constituționale

La nivelul Curții Constituționale, **nu a fost identificată jurisprudență referitoare la chestiunea de drept ce face obiectul dezbaterii**.

Raportul asupra chestiunii de drept

Potrivit raportului întocmit în cauză, s-a apreciat că **sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate** pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă. Astfel, potrivit judecătorilor raportori, în interpretarea dispozițiilor art. 103 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, respectiv art. 6 alin. (2) din Codul civil, legea aplicabilă dreptului la repararea pagubei în caz de eroare judiciară este cea în vigoare la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare, stabilită după regulile prevăzute de art. 416-417 din Codul de procedură penală din 1968, respectiv art. 551-552 din Codul de procedură penală din 2010.

Decizia ÎCCJ (Complet DCD/P) nr. 76/2018

Prin Decizia nr. 76/2018, ÎCCJ (Complet DCD/P) a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel Bacău – Secția I civilă, în Dosarul nr. 4.343/180/2014, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și a stabilit că: „**legea aplicabilă dreptului la repararea pagubei de către stat ca urmare a unei hotărâri de achitare ulterioare hotărârii definitive de condamnare este cea în vigoare la momentul rămânerii definitive a hotărârii de achitare, stabilit după regulile prevăzute de art. 416 – 417 din Codul de procedură penală din 1968, respectiv art. 551 și 552 din Codul de procedură penală din 2010**”.

**DECIZIA ÎCCJ (COMPLET DCD/C) NR. 5/2019
(M. OF. NR. 237/27.03.2019): ART. 133 ALIN. (4) LIT. E
DIN LEGEA NR. 85/2014 PRIVIND PROCEDURILE
DE PREVENIRE A INSOLVENȚEI ȘI DE INSOLVENȚĂ -
PLANUL DE REORGANIZARE A DEBITORULUI NU PREVEDE
EȘALONAREA LA PLATĂ A CREAȚELOR CURENTE**

De Redacția ProLege

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Act normativ	Articol	Sumar
Decizia nr. 5/2019 (M. Of. nr. 237 din 27 martie 2019)	Complet DCD/C	Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență	Art. 133 alin. (4) lit. e)	În interpretarea dispozițiilor art. 133 alin. (4) lit. e) din Legea nr. 85/2014, planul de reorganizare a debitorului nu poate să prevadă eşalonarea la plată a creanțelor curente, inclusiv a celor bugetare

În M. Of. nr. 237 din 27 martie 2019, s-a publicat Decizia ÎCCJ (Complet DCD/C) nr. 5/2019 referitoare la interpretarea dispozițiilor art. 133 alin. (4) lit. e) din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență.

Astfel, Înalta Curte a stabilit că în interpretarea respectivelor dispoziții, planul de reorganizare a debitorului nu poate să prevadă eşalonarea la plată a creanțelor curente, inclusiv a celor bugetare.

Obiectul dezlegării chestiunii de drept

Art. 133 alin. (4) lit. e) din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență

„(4) Planul de reorganizare va menționa:

(...)

e) modalitatea de achitare a creanțelor curente”.

Jurisprudența instanțelor naționale în materie

În ceea ce privește modul în care instanțele judecătorești au înțeles interpreteze și să aplice dispozițiile ce formează obiectul dezlegării chestiunii de drept, se remarcă existența **practicii neunitare**, sens în care au fost identificate **următoarele orientări**:

- **planul de reorganizare ar putea prevedea eșalonarea plății creanțelor curente**, pentru a nu se împiedica realizarea planului și pentru a se atinge scopul reorganizării. De asemenea, prin modalitatea de achitare a creanțelor curente se poate înțelege și stabilirea de rate și termene scadente de plată. Această orientare este susținută de Curtea de Apel Alba Iulia. Secția civilă a Curții de Apel Brașov, Tribunalele Dolj, Mehedinți, Gorj ș.a.;

- dispozițiile art. 133 alin. (4) din Legea nr. 85/2014 **nu pot fi interpretate în sensul că planul de reorganizare poate prevedea eșalonarea la plată a creanțelor curente**. Această orientare este susținută de Curtea de Apel Bacău – Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, Tribunalul Neamț, Tribunalul Bacău, Curtea de Apel București, Tribunalul București și Tribunalul Giurgiu, Tribunalul Galați ș.a.

Jurisprudența Curții Constituționale

La nivelul Curții Constituționale, **nu a fost identificată jurisprudență** referitoare la chestiunea de drept ce face obiectul dezbaterii.

Raportul asupra chestiunii de drept

Potrivit raportului întocmit în cauză, s-a apreciat că **sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate** și că în interpretarea dispozițiilor art. 133 alin. (4) lit. e) din Legea nr. 85/2014, **planul de reorganizare a debitorului nu poate să prevadă eșalonarea la plată a creanțelor curente**, inclusiv a celor bugetare.

Decizia ÎCCJ (Complet DCD/C) nr. 5/2019

Prin Decizia nr. 5/2019, ÎCCJ (Complet DCD/C) *a admis* sesizarea formulată de Curtea de Apel Galați – Secția a II-a civilă în Dosarul nr. 4.568/121/2016/a9 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, a stabilit că: „**în interpretarea dispozițiilor art. 133 alin. (4) lit. e) din Legea nr. 85/2014, planul de reorganizare a debitorului nu poate să prevadă eșalonarea la plată a creanțelor curente (inclusiv a celor bugetare)**”.

**DECIZIA ÎCCJ (COMPLET DCD/P) NR. 2/2019
(M. OF. NR. 242/28.03.2019): FAPTA DE SUSTRAGERE
DE LA EXECUTAREA MĂSURII DE SIGURANȚĂ PREVĂZUTĂ
ÎN ART. 112 LIT. D) DIN CODUL PENAL DIN 1969
NU REALIZEAZĂ CONDIȚIILE DE TIPICITATE PREVĂZUTE
DE ART. 288 ALIN. (1) DIN NCP**

De Redacția ProLege

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Act normativ	Articol	Sumar
Decizia nr. 2/2019 (M. Of. nr. 242 din 28 martie 2019)	Complet DCD/P	Codul penal din 1969	Art. 112 lit. d)	Fapta de sustragere de la executarea măsurii de siguranță prevăzută în art. 112 lit. d) din Codul penal din 1969 nu realizează condițiile de tipicitate prevăzute de art. 288 alin. (1) din Codul penal.
		NCP	Art. 288 alin. (1)	

În M. Of. nr. 242 din 28 martie 2019, s-a publicat Decizia ÎCCJ (Complet DCD/P) nr. 2/2019 referitoare la posibilitatea ca fapta de sustragere de la executarea măsurii de siguranță prevăzută în art. 112 lit. d) din Codul penal din 1969, respectiv interzicerea de a se afla în anumite localități să se regăsească în incriminarea de la art. 288 alin. (1) din Codul penal sau ar fi fost dezincriminată ca urmare a abrogării Codului penal anterior la data intrării în vigoare a Legii nr. 187/2012.

Astfel, Înalta Curte a stabilit că fapta de sustragere de la executarea măsurii de siguranță prevăzută în art. 112 lit. d) din Codul penal din 1969 nu realizează condițiile de tipicitate prevăzute de art. 288 alin. (1) din Codul penal.

Obiectul dezlegării chestiunii de drept

Art. 112 („Interzicerea de a se afla în anumite localități”) lit. d) – din Codul penal din 1969

„Măsurile de siguranță sunt:

(...)

d) interzicerea de a se afla în anumite localități;”.

Art. 288 („Neexecutarea sancțiunilor penale”) alin. (1) – din NCP

„(1) Sustragerea de la executare ori neexecutarea conform legii a unei pedepse complementare ori accesorii sau a măsurii de siguranță prevăzute în art. 108 lit. b) și lit. c), de către persoana fizică față de care s-au dispus aceste sancțiuni, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă”.

Jurisprudența instanțelor naționale în materie

În ceea ce privește modul în care instanțele judecătorești s-au raportat la dispozițiile ce formează obiectul dezlegării chestiunii de drept, se remarcă existența **practicii neunitare**, sens în care au fost identificate **două orientări jurisprudențiale**, astfel:

– potrivit **opinie majoritare**, fapta de sustragere de la executarea măsurii de siguranță prevăzută de art. 112 lit. d) din Codul penal din 1969, respectiv interzicerea de a se afla în anumite localități, **nu se regăsește în incriminarea de la art. 288 alin. (1) din NCP**, fiind dezincriminată odată cu abrogarea Codul penal anterior, începând cu data intrarea în vigoare a Legii nr. 187/2012. Astfel, instanțele au reținut că deși lipsa de reglementare este o lacună a legiuitorului, inexistența unor dispoziții exprese nu permite o pronunțare a soluției de condamnare;

– în **opinia minoritară**, fapta de sustragere de la executarea măsurii de siguranță prevăzută de art. 112 lit. d) din Codul penal din 1969 **se regăsește în incriminarea de la art. 288 alin. (1) din NCP**. Acest punct de vedere a fost exprimat de Curțile de Apel București – Secția a II-a penală, Brașov, dar și de Tribunalele București și Ilfov, precum și de Judecătoria Reșița.

Punctul de vedere al PÎCCJ

Prin Adresa nr. 2.812/C/2.656/III-5/2018, PÎCCJ a solicitat **respingerea ca inadmisibilă** a sesizării formulate de Curtea de Apel București, întrucât aceasta nu ar îndeplini condițiile stabilite de art. 475 și următoarele din C. proc. pen.

Așadar, din perspectiva PÎCCJ, **nu sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate** a sesizării dacă prin formularea acesteia se tinde, în realitate, la pronunțarea unei decizii definitive și obligatorii cu privire la o chestiune ce ține de fondul cauzei, existând riscul transformării mecanismului hotărârii prelabile fie într-o procedură dilatorie pentru litigiile caracterizate, prin naturala lor, ca fiind urgent, fie într-o procedură care va substitui mecanismul recursului în interesul legii.

Jurisprudența Curții Constituționale

La nivelul Curții Constituționale, **nu a fost identificată jurisprudență** referitoare la chestiunea de drept ce face obiectul dezbaterii.

Raportul asupra chestiunii de drept

Potrivit raportului întocmit în cauză, s-a apreciat că **se impune admiterea sesizării**, stabilind că fapta de sustragere de la executarea măsurii de siguranță prevăzută în art. 112 lit. d) din Codul penal din 1969 se regăsește în incriminarea de la art. 288 alin. (1) din NCP și nu a fost dezincriminată ca urmare a abrogării Codului penal anterior.

Decizia ÎCCJ (Complet DCD/P) nr. 2/2019

Prin Decizia nr. 2/2019, ÎCCJ (Complet DCD/P) *a admis* sesizarea formulată de Curtea de Apel București - Secția a II-a penală, în Dosarul nr. 24.590/300/2017, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: „dacă fapta de sustragere de la executarea măsurii de siguranță prevăzută în art. 112 lit. d) din Codul penal anterior (din 1969) («interzicerea de a se afla în anumite localități») se regăsește în incriminarea de la art. 288 alin. (1) din Codul penal [sub forma sustragerii de la executarea pedepsei complementare a interzicerii exercitării dreptului de a se afla în anumite localități stabilite de instanță, pedeapsă prevăzută de art. 66 alin. (1) lit. l) din Codul penal] sau a fost dezincriminată ca urmare a abrogării Codului penal anterior la data intrării în vigoare a Legii nr. 187/2012 (respectiv, 1 februarie 2014)”?

Astfel, Înalta Curte a stabilit că „fapta de sustragere de la executarea măsurii de siguranță prevăzută în art. 112 lit. d) din Codul penal anterior (din 1969) nu realizează condițiile de tipicitate prevăzute de art. 288 alin. (1) din Codul penal”.